

KÖNYVISMERTETÉS

Poór Gyula: Osteoporosis és más metabolikus csontbetegségek a klinikai gyakorlatban

Medicina Budapest, 2010
ISBN 978 963 226 267 3

A könyv 272 oldalon jelent meg. Benne 42 kép található, kétharmaduk röntgen és egy izotóp kép. Sajnos források nincs megjelölve. Az ábrák száma 50, ezek forrása néhány esetben szerepel. A nagyon részletes és didaktikus táblázatok száma 30. A nagy fejezetek száma 12, bennük jól áttekinthetően 3-8 alfejezet található. Ennél több, 16 alfejezet a vizsgálómódszerek és diagnosztika fejezetében van.

A szerző olyan témából írt könyvet, melyben nem csupán otthon van, hanem saját tudományos aktivitásával, kutatómühelyének irányításával fejlesztésének alkotó részese.

Dicséretes és nem kis munka eredménye, hogy a fogalom meghatározást és a téma jelentőségét tárgyaló rövid bevezetést részletes és igen értékes, a hazai epidemiológiai adatokat is tartalmazó feldolgozás következik.

A csontszövet felépítéséről és működéséről írt fejezet eltér a megszokott, tankönyv-ízű leíró formától. Valódi funkcionális morfológiai szemléletben intracelluláris, intercelluláris, kommunikációs és regulációs mechanizmusok, immunológiai, genetikai és neuro-osteológiai összefüggések világosodnak meg.

A vizsgálómódszerek és diagnosztika fejezet nem csupán a legterjedelmesebb, de lapunk olvasói számára a legérdekesebb képközpontú diagnosztikai alfejezet is ebben kapott helyet. A mai gyógyítási és finanszírozási környezetben a kvantitatív adatok igénye ma már a röntgendiagnosztikában is elvárás. Porotikus törés kritériuma a 20%-ot meghaladó csigolyatest magasságsökkenés. Minden további csigolya magasságsökkenése esetében már 10% magasságsökkenés a határ. Végre ismét olvashatunk az elfeledésre ítélt, majd újra-felfedezett morfometriáról, melyet a digitális röntgenfelvételi technika fejlődése aktualizált.

A szokásosnál jobb röntgenteknika, mely direkt nagyításos felvételt is lehetővé tesz a csontszerkezet finom részleteit ábrázolva segítheti a diagnózis pontosítását. Az egyéb képközpontú eljárások, mint MRI, CT, izotóp, SPECT, PET, sőt a hibrid eljárások legkorszerűbb és teljesen érthető leírásának és a reumatológiai diagnosztikában betöltött szerepük értékelésének olvasásában is gyönyörködhetünk. Természetesen mindez az anamné-



zis, fizikális vizsgálatok, labor és hormon eredményeken túl csont-specifikus biokémiai markerek és ma még csak tudományos jelentőségű molekulárbiológiai összefüggésekbe vannak ágyazva.

A csontmennyiség meghatározásának minden módszerre igen precíz és kritikusan került elemzésre. A szokványos single foton és dual foton abszorpcimetria mellett a kvantitatív CT teljes test és perifériás változatok előnyei és hátrányai is részletesen megtalálhatók, továbbá a kvantitatív csont-ultrahang kritikus elemzése.

Rövid ismertetés olvasható a csont szövettani vizsgálatának klinikusok számára fontos részeiről.

A szak-konzíliumok szerepéről igen körültekintő fejezet született. Endokrinológiai, haematológiai, nefrológiai, gastroenterológiai, nőgyógyászati, urológiai, tüdőgyógyászati és neurológiai tényezők mellett a beteg által szedett gyógyszerek áttekintése is szükséges esetleges szekunder osteoporosist okozó hatásuk irányában. A porotikus és más okból már bekövetkezett törések és deformitások miatt ortopédsebészeti konzíliumok is szükségesek lehetnek.

A könyv második felében betegcsoportonkénti rendben foglalkozik szerző etiopatogenezissel, klinikai képpel és tünettannal, majd a terápiás lehetőségek részletes bemutatása következik a bizonyítékokon alapuló tudományos eredmények tükrében. A legújabb gerincsebészeti megoldások és a prevenció lehetőségei is megtalálhatók a fejezetek végén. Osteoporosis, malacia, hyperparathyreoidizmus, Paget kór, fibrosus dysplasia, congenitalis csontbetegségek, renalis osteodystrophia után a lokális metabolikus csontbetegségek (algsodystrophia és osteonecrosis) szerepelnek a gyűjteményben.

A zárófejezet a metabolikus csontbetegségek ellátásának hazai gyakorlatát, diagnosztikai és kockázatbecslési eljárásokat (FRAX, társult betegségek), a gyógyszeres terápia obligát kérdéseit, valamint az osteológiai ellátórendszer működését mutatja be.

Gazdag irodalomjegyzék segíti az érdeklődők további tájékozódását. A rövidítések jegyzéke is nagyon hasznos kiegészítő.

Mester Ádám dr.